

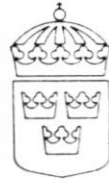
Motion till riksdagen

1988/89:A801

av Ann-Cathrine Haglund och Elisabeth Fleetwood

(båda m)

Kvinnornas situation på arbetsmarknaden

Mot.
1988/89
A801-803

56 % av de förvärvsarbetande kvinnorna arbetar inom offentlig sektor, främst vård och omsorg. Mer än 80 % av de landstingsanställda är kvinnor. För dessa kvinnor är det så gott som omöjligt att välja arbetsgivare, arbetsmiljö eller inriktning. Svårigheterna att starta eget är nästan oöverkomliga. Orsaken är att det i praktiken råder offentligt monopol på vård och omsorg.

Regeringen tar dock inte heller i årets budgetproposition några initiativ som ökar kvinnors valfrihet och möjligheter eller minskar skillnaderna mellan kvinnors och mäns villkor i arbetslivet. Framför allt föreslår regeringen ingenting som bryter de offentliga monopolerna. Barnomsorg, vård och sjukvård – områden där de flesta anställda är kvinnor – förutsätts huvudsakligen ske i allmän regi. Inom dessa områden råder i dag i praktiken inte näringsfrihet. Rätten att bedriva egen verksamhet är inskränkt av politiska skäl.

En följd av monopolerna är att man inte tar till vara den kunskap och erfarenhet som personalen har. Man lyssnar för lite till den. Personalen har för lite inflytande över sitt arbete. Kvinnokraften i vård- och omsorgsyrskena kan inte tränga igenom storskaligheten, byråkratins styrningen och enhetligheten i de storkoncerner som landsting och kommuner utgör. Den åsätts därför inte sitt rätta värde!

Skillnaderna mellan mäns och kvinnors villkor på arbetsmarknaden är följaktligen mycket stora. Av all statistik över sysselsättning, arbetsuppgifter, löne- och pensionsförhållanden framgår detta klart. Kvinnor och män finns i skilda branscher och i olika yrken. De har olika lång arbetstid, olika lön och som en följd därav olika pension. Det är långt till "hälften var" för kvinnor och män!

Det finns visserligen inte direkta förbud mot att öppna och driva enskild verksamhet, men regler, byråkrati, "Dagmar", styrande bidrag och skattesystemet gör det så gott som omöjligt. Allt styr mot offentlig verksamhet. Det går inte för enskild verksamhet att konkurrera utan anslutning till försäkringskassa eller likvärdiga bidrag.

Det är kvinnorna som är fast i monopolyrken med låga löner, besvärliga arbetstider, låg status och svårt att göra karriär. I praktiken råder näringsförbud där kvinnor arbetar och är särskilt duktiga, har särskilt kunnande och kanske lång, gedigen erfarenhet.

Nyföretagande måste ske inom de områden där de flesta kvinnor är

verksamhet – sjukvård, äldreomsorg och barnomsorg – områden där det finns så oändligt mycket kvinnokraft!

En förskollärare, ett sjukvårdsbiträde, en sjuksköterska – alla måste de kunna starta och driva egen verksamhet eller välja att arbeta i enskild regi.

Alla kvinnor som i dag arbetar i offentliga sektorn och som har idéer och kreativitet skulle kunna använda dem för att forma t.ex. vård eller barnomsorg efter eget huvud. Att släppa loss alternativen innebär att vi stimulerar nya lösningar och idéer, precis vad vi behöver i Sverige!

Med ett vårdnadsbidrag, avdragsrätt för barntillsynskostnader och ett likvärdigt stöd till alla former av barnomsorg skulle många former av barnomsorg kunna utvecklas. Med en allmän, obligatorisk sjukvårdsförsäkring, som – precis som tandvårdsförsäkringen – kunde följa patienten till valfri vård, skulle många kunna forma vårdalternativ.

Samtidigt ges alternativ för den personal som vill byta arbetsgivare. Vårdpersonalen blir inte enbart hänvisad till endast landstinget som arbetsgivare och förskollärarna inte endast till kommunen.

Vård och omsorg kommer alltid att behövas. Ges den i olika former kan personalen välja var och hos vem den vill arbeta. Många vill arbeta i den offentliga sektorn, medan andra vill ha en annan arbetsgivare och kanske en annan inriktning på sitt arbete. En fri arbetsmarknad även inom vård, omsorg och service är i dag den viktigaste kvinnofrågan!

Med en större enskild sektor kan arbetssökande finna just de arbetsförhållanden och tider de önskar. Små enskilda enheter kan tillgodose personalens önskemål betydligt lättare än de jättestora enheter som kommuner och landsting är. När olika arbetsgivare tävlar om de anställda ökar lönerna och förbättras arbetsvillkoren.

Samtidigt gör konkurrensen att kvaliteten blir bättre. Enskilda sektorn måste vara så bra att människor väljer den. Offentlig verksamhet måste vara så bra att personal och patienter vill vara kvar där. Innehållet förbättras, personalen stärks. Man måste lyssna till personalen. Kvinnorna skulle äntligen få verkligt inflytande över arbetet!

Konkurrensen med en växande enskild sektor ger personalen i offentlig vård och omsorg en starkare ställning. Kommuner och landsting tvingas föra en bättre personalpolitik. Detta skulle säkerligen också minska personalbristen i vården.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om vikten av att bryta offentliga monopol för att ge kvinnorna möjligheter till egenföretagande, entreprenadverksamhet och en vidgad arbetsmarknad.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om vikten av att bryta de offentliga monopolen för att ge kvinnorna möjligheter att välja arbetsgivare, arbetsmiljö och inriktning och att få verkligt inflytande och utveckling i sitt arbete.

Mot. 1988/89
A801

Stockholm den 10 januari 1989

Ann-Cathrine Haglund (m)

Elisabeth Fleetwood (m)